

Mazzalves pamatskolas karjeras izglītības programma

2020./2021. m. g.

Karjeras izglītības programma izstrādāta, pamatojoties uz Latvijas Republikas izglītības politikas normatīvajos dokumentos ietvertajiem nosacījumiem, kā arī uz aktuālām izmaiņām izglītības nozarē:

Izglītības likuma 30. panta 3. punktu un 55. panta 3 punktu;

MK 2018.gada 27.novembra noteikumos Nr.747 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem;

„Klases stundu programmas paraugs“ (Valsts izglītības satura centrs).

“Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm 2019”;

1. KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izaugsmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukts mācīšanās un attīstības process; tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi, un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē.

Mūsdienās karjeras jēdziena saturs ir ievērojami paplašinājies. Ja sākotnēji jēdzienu “karjera” skaidroja un asociēja ar sekmīgu darbošanos kādā profesionālajā jomā, kurā ir iespējama izvirzīšanās, slavas un popularitātes sasniegšana, tad tagad termins “karjera” ir jāsaprot ne vien kā izaugsme profesionālajā jomā, bet arī kā likumsakarīga personības izaugsme un nodarbošanās secīga maiņa visas dzīves garumā.

Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs.

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā trīs būtiski nosacījumi:

- ✓ lai profesija būtu interesanta un saistoša;
- ✓ lai profesija atbilstu spējām;
- ✓ lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Plānojot savu personīgo dzīvi, veidojot profesionālo karjeru un izvēloties profesiju, ir svarīgi saprast— ko pats cilvēks **GRIB , VAR** un ko **VAJAG** sabiedrībai. **GRIBU** — tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā.

Karjeras vadības prasmes

21. gadsimtā situācija pasaulē ir krasi mainījusies, jo globālā tirgus un uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības apstākļos indivīdiem ir nepieciešams nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē.

Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jāklūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (kā jauniešs, tā arī pieaugušais) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Sākumskolas 1. - 4. klases skolēni	
Nepieciešama uzmanība un uzslavas. Piemīt neierobežota enerģija. Nespēja nošķirt iedomu pasauli no realitātes.	Atšķir darbu no spēles. Identificē dažādus darba veidus. Piedalās dažādos darba aktivitāšu veidos. Apgūst pozitīvu attieksmi pret darbu.

Nepieciešama pašapziņas veidošana.	Identificē personīgas sajūtas un domā par lēmumu.
Pamatskolas 5. – 9. klases skolēni	
Daudz patstāvīgāki. Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga. Var uzņemties vairāk atbildības. Pārsteidzošs interešu vēriens. Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli ietekmējami. Pieaugušo teiktais bieži otrajā plānā.	Identificē personīgās intereses, spējas, stipras un vājas puses. Raksturo savus pienākumus mājās un skolā. Apraksta, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem. Apraksta, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu.

2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS MĒRĶI UN UZDEVUMI

Karjeras izglītības mērķis:

Organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem (par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem) un prasībām, integrējot specifiskus mērķus:

- ✓ nodrošināt izglītojamam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;
- ✓ radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību un nodarbošanos.

Karjeras izglītības uzdevumi:

1. Palīdzēt skolēniem pilnveidot sevi:

- ✓ izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
- ✓ izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
- ✓ attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, prasme prezentēt savu veikumu, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
- ✓ analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.
- ✓

2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- ✓ izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- ✓ izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- ✓ izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- ✓ salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- ✓ piedalīties darba izmēģinājumos,
- ✓ uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- ✓ gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām,
- ✓ izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības, uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- ✓ apgūt karjeras vadības prasmes un noteikt savas attīstības vajadzības,
- ✓ pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- ✓ apzināties informācijas ieguves un konsultēšanās iespējas,
- ✓ veidot savu personīgās karjeras plānu un attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- ✓ veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi:

- ✓ Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa un visas izglītības iestādes atbildība.
- ✓ Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.
- ✓ Mērķi — objektīvi un sasniedzami; pasākumi — īstenojami.
- ✓ Pasākumi ir orientēti uz zināšanu un prasmju apguvi.

3. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums — īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

Katra karjeras izglītības joma — **pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība** — ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo galvenie izglītošanas aspekti :

- ✓ sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uz klausīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;
- ✓ saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;
- ✓ mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;
- ✓ pašizpaušmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;
- ✓ analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze — patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;
- ✓ morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;
- ✓ matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS PLĀNS

Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas - mācību priekšmetu stundas, klases stundas, piedalīšanās projektos, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c.

Pašizpēte ietver šādas saturiskās tēmas:

- ✓ mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;
- ✓ manas intereses, hobijs, spējas, brīvais laiks;
- ✓ mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
- ✓ sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
- ✓ attieksmes un vērtības;
- ✓ prasme sadarboties, risināt konfliktus;
- ✓ mana veselība un nākotnes nodomi;
- ✓ mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;

Karjeras izpēte ietver šādas saturiskas tēmas:

- ✓ darba nozīme cilvēka dzīvē;
- ✓ populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
- ✓ manu vecāku darba dzīve;
- ✓ informācijas avoti un izglītības sistēmas pētīšana;
- ✓ profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- ✓ darba tirgus un nodarbinātība;
- ✓ sociālā vide un nodarbinātība;
- ✓ izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- ✓ darba likumdošana, darba aizsardzības prasības darba vietā;
- ✓ pašnodarbinātība.

Karjeras plānošana un vadība ietver šādas saturiskas tēmas:

- ✓ lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
- ✓ lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);
- ✓ dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- ✓ kad viss nenorit tā, kā plānots;
- ✓ mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);
- ✓ komandas darba pieredze;
- ✓ praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
- ✓ sevis prezentēšana.

**Karjeras izglītības atbalsta sistēma izglītojamajiem
Mazzalves pamatskolā**

Klases audzinātāji:

- ✓ izstrādā un īsteno klases audzināšanas plānu, saskaņā ar skolas galvenajiem uzdevumiem, skolas un karjeras izglītības plānu, klases stundu programmu atbilstoši izglītojamo vecumposma īpatnībām;
- ✓ sadarbojas ar skolēnu vecākiem;
- ✓ veicina personības attīstību un virzību atbilstoši skolēna potenciālam;
- ✓ koordinē karjeras attīstības atbalsta saņemšanu konkrētu klases skolēnu problēmu risināšanā.

Skolas administrācija:

- ✓ koordinē un pārrauga audzināšanas darbu t. sk. interešu un karjeras izglītības darbu skolā;
- ✓ koordinē klašu audzinātāju un karjeras atbalsta pasākumu norisi skolā;
- ✓ nodrošina informācijas apriti par aktualitātēm karjeras izglītībā;
- ✓ veicina pedagogu tālākizglītību.
koordinē un pārrauga izglītības darbu skolā (uzņemšana vidusskolā, izglītības programmu saturs, mācību priekšmetu.

Psihologs:

- ✓ sniedz atbalstu audzinātājam skolēna izpētē un korekcijā;
- ✓ palīdz skolēniem apzināties viņu spējas, intereses un dotumus;
- ✓ konsultē pēc pieprasījuma skolēnus, vecākus un pedagogus saistībā ar karjeras izvēli;
- ✓ sadarbojas ar pedagogu karjeras konsultantu metodisko materiālu izstrādē u.c. jautājumos.

Mācību priekšmetu skolotāji:

- ✓ organizē mācību procesu atbilstoši tematiskajam plānam, sniedz informāciju par mācību priekšmetu nozīmību ar to saistītās profesijās;
- ✓ analizē riskus (ķīmiskos, skaņu, vibrācijas u.c.), kas saistās ar konkrētām profesijām un to ietekmi uz cilvēka veselību.

Bibliotekārs:

- ✓ komplektē un nodrošina brīvu pieeju informācijai par karjeras izglītību;
- ✓ attīsta skolēnu prasmes informācijas ieguvē un apstrādē;
- ✓ atbalsta un piedalās izglītojošos pasākumos un rosina pasākumu organizēšanu karjeras izglītībā.

Pedagoga karjeras konsultants:

- ✓ koordinē pedagogu un skolas atbalsta personāla sadarbību karjeras atbalsta sniegšanai;
- ✓ informē un konsultē skolēnus, viņu ģimenes un pedagogus par aktualitātēm karjeras izglītībā;
- ✓ izglīto skolēnus, pedagogus un vecākus karjeras izvēles jautājumos;
- ✓ sadarbojas ar dažādiem partneriem karjeras atbalsta jautājumos;
- ✓ pilnveido savu profesionālo kvalifikāciju.

5. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

1.– 3. klasē

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. • Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.
2.	Mani pienākumi ģimenē. Mani vaļasprieki.	<ul style="list-style-type: none"> • Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību.
3.	Dienas režīms	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai.
4.	Mācības - skolēna darbs.	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā. • Prot izmantot stundās apgūto ikdienā.
5.	Mana sapņu profesija. Karjeras vīzija.	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes.

4. – 6. klasē

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Es un mani dotumi.	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas.
2.	Mani darba ieradumi, dienas režīms. Sadarbības prasmes.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas. • Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem.
3.	Brīvais laiks un tā izmantošana.	<ul style="list-style-type: none"> • Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko. • Izprot hobiju un vaļasprieku saistību ar karjeras iespējām dažādās profesijās.
4.	Mācīšanās prasmes un sasniegumi. Mācības – skolēna darbs un pienākums un atbildība.	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās dokumentēt savus sasniegumus. • Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus. • Prot pielietot stundās apgūto ikdienā.
5.	Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība. Profesiju pienākumi, darba devēju prasības.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks –garīgs darbs, darbs telpās –darbs ārā u.c. • Prot saskatīt profesiju daudzveidību vienas nozares ietvaros. • Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju. • Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā/novadā/valstī.

6.	Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē.	<ul style="list-style-type: none"> • Izkopj savu valodas kultūru. • Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties.
7.	Izglītības iespējas Latvijā pēc 6. klases.	<ul style="list-style-type: none"> • Skolēni prot atrast informāciju par tālākās izglītības iespējām progimnāzijās dažādos Latvijas novados un ir paaugstinājuši savu digitālo prasmi.

7. -9. klasē

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums.	<ul style="list-style-type: none"> • Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. • Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. • Novērtē savu sasniegumu rezultātus.
2.	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības. • Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā.
3.	Izglītības vērtība.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. • Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām.
4.	Profesiju daudzveidīgā pasaule.	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus. • Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. • Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos. • Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu..
5.	Individuālā karjeras plāna izveide.	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. • Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. • Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape.

6. KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES

Nr. p.k.	Metode	Prasmes
1.	Aptauja	Apgūt prasmi konkrēti atbildēt uz jautājumiem. Mācīties izteikt savu domu īsi un precīzi. Attīstīt prasmi kritiski domāt. Ieinteresēt izglītojamos izzināt sevi, savas izglītības iespējas, darba pasaules iespējas.
2.	Analīze	Mācīties objektīvi novērtēt un atšķirt savas vērtības no vispārpieņemtajām dzīves vērtībām. „Gribu, varu, vajag” vienotas izpratnes veidošana, vērtējot sevi.
3.	Apskats	Mācīties vākt atbilstošu informāciju mācību uzdevumam, apkopot rezultātus.
4.	Asociāciju kartes	Attīstīt, iedrošināt izteikties, rosināt sarunu par dažādām tēmām. Attīstīt radošumu.
5.	Brīvais raksts	Attīstīt prasmi rakstiski brīvi izteikt savas domas un izjūtas.
6.	Darbs ar informācijas avotiem	Apgūt prasmi meklēt, atlasīt un izvērtēt informāciju no dažādiem informācijas avotiem. Attīstīt informācijpratību.
7.	Diskusija	Trenēt pieredzi mutiski izteikt savu viedokli, pamatot, argumentēt un uzklaut citu domas. Mācīties meklēt problēmu risinājumus.
8.	Ekskursija	Iepazīties ar reālu darba vidi, darba apstākļiem, prasībām, tehnoloģiskiem risinājumiem. c
9.	Eseja, domraksts	Apgūt prasmi izteikties, pamatojot savu viedokli. Apgūt argumentācijas prasmes.
10.	Ēnošana	Reāli iepazīt izvēlētajā profesijā ikdienas darbu, izvērtēt tās atbilstību savam priekšstatam. Veidot iemaņas pieteikumu, motivācijas vēstules un CV rakstīšanā.
11.	Grupu darbs	Mācīties darboties komandā, plānojot darbu un sadalot pienākumus.
12.	Individuālais darbs	Mācīties patstāvīgi veikt uzdevumu, plānot un izdarīt secinājumus.
13.	Intervija	Apgūt prasmi sarunāties, uzdot jautājumus, uzklaut. Atbildēt uz jautājumiem, veidojot dialogu.
14.	IT tehnoloģiju izmantošana	Attīstīt, pilnveidot informācijas tehnoloģiju izmantošanas prasmes.
15.	Jautājumi -atbildes	Attīstīt prasmi formulēt un uzdot jautājumus par noteiktu tematu, mācīties sniegt pamatotas atbildes.
16.	Klausīšanās	Mācās saklausīt svarīgāko, pierakstīt, ja nepieciešams, uzdot jautājumus. Noslēgumā, atbilstoši uzdevumam, sniegt atgriezenisko saiti.
17.	Krustvārdu mīklas	Nostiprināt izpratni par tēmu vai jēdzieniem.
18.	Kolāža	Attīstīt radošumu, izmantojot dažādus materiālus un tehnoloģijas veidot kompozicionāli vienotu attēlu par doto tematu.
19.	Lekcija (izklāsts)	Apgūt prasmi un pieredzi izklāstīt temata saturu, faktus, notikumus.
20.	Novērošana	Apgūt iemaņas patstāvīgi veikt novērošanu, dokumentēt, salīdzināt un izdarīt secinājumus.
21.	Pašvērtējums	Veidot prasmi novērtēt un analizēt savu darbību, zināšanas, spējas, prasmes.
22.	Pāru darbs	Veidot prasmi sadarboties, uzklaut otru, precizēt neskaidrības. Mācīties rast kompromisu, ja tas nepieciešams.
23.	Praktiskais darbs	Mācīties praktiski un radoši pielietot apgūtās zināšanas, veicot mācību uzdevumu individuāli vai grupās.

24.	“Prāta vētra”	Attīstīt spēju iegūt, analizēt un sistematizēt dažādus viedokļus.
25.	Prezentācija	Apgūt prasmes un iemaņas prezentēt savu darbu.
26.	Prognozēšana	Mācīties paredzēt iespējamo rezultātu.
27.	Projekts	Apgūt prasmi darba plānošanā, jautājumu formulēšanā, informācijas vākšanā un izvērtēšanā, secinājumu izdarīšanā un prezentēšanā. Mācīties darboties patstāvīgi un sadarboties ar citiem.
28.	Spēles	Apgūt prasmi veidot saskarsmi, darboties komandā, iejusties dažādās lomās. Mācīties, trenēt prasmi iejusties dažādās neierastās problēmsituācijās. Attīstīt radošumu.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAI

IETEICAMĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. https://viaa.gov.lv/library/files/original/78532_100_KAA_Metodikas.pdf: 100 metodikas karjeras attīstības atbalstam
2. https://viaa.gov.lv/library/files/original/KAA_pasakumu_plana_paraugs_visparejas_izglitibas_iestadem.pdf: Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm.
3. https://viaa.gov.lv/library/files/original/Rokasgramata_IKK_istenosanai_2020.pdf: Rokasgrāmata pedagogiem karjeras konsultantiem individuālo karjeras konsultāciju īstenošanai vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs.
4. Izglītība pēc 12. klases: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2005.
5. Karjeras izglītība skolā. Pieredze 2009. Rīga, Valsts Izglītības attīstības aģentūra, 2010.
6. Karjeras vadības prasmes mācību priekšmetu standartu saturā: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2017.
7. Korna E. Karjeras izglītība: Rīga, Raka, 2011.
8. Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, Karjeras atbalsta departaments, 2008.
9. Lemešonoka I. Vecāku atbalsts bērnam veiksmīgas karjeras veidošanā. Rokasgrāmata skolotājiem un vecākiem. Metodiskie materiāli: Rīga, Zvaigzne ABC, 2020.
10. Mans bērns izvēlas karjeru: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2010.
11. Metodiskie ieteikumi. Karjeras izglītība 7. klasei: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2006.
12. Metodiskie ieteikumi. Karjeras izglītība 8. klasei: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2006.
13. Metodiskie ieteikumi. Karjeras izglītība 9. klasei: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2006
14. Metodiskie ieteikumi. Karjeras izglītība 7.- 9. klasei: Skolotāju rokasgrāmata: Rīga, 2006.
15. Metodiskie ieteikumi. Karjeras izglītība 10.-12. klasei: Skolotāju rokasgrāmata: Rīga, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2006.
16. Tava izvēle. Kā izvēlēties profesiju? Kurā augstskolā studēt? Kā plānot savu karjeru?: Metodisks līdzeklis karjeras nodarbībām skolēniem: Rīga, Amber Puzzle.
17. Tava pasaule. Asociatīvās kārtis sarunā par darbu, izaugsmi, mērķiem, komandu, attiecībām, sevi un citiem: Rīga, Amber Puzzle.
18. Tava profesija. Iepazīsti! Uzmini! Izvēlies: Profesiju kārtis: Rīga, Amber Puzzle.

Interneta resursi karjeras izglītības īstenošanai

1. www.viaa.gov.lv: -Valsts izglītības attīstības aģentūra. Informatīvie un metodiskie materiāli karjeras izglītībai. Karjeras nedēļa. Infografikas, videolekcijas, kreditēšanas jautājumi u. c. noderīgi materiāli.

2. www.niid.lv: - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, karjeras izglītības testi. Lapā atrodama informācija par Valsts ieskaitēm un eksāmeniem, par Latvijas izglītības sistēmu, mācību iestādēm. Datubāzē atrodamas profesionālās vidējās izglītības programmas, augstākās izglītības studiju programmas, kā arī augstskolu un koledžu izglītības piedāvājums, arī 7 karjeras izvēles testi un e-konsultācijas.
3. www.karjerascentrs.lv: - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem, kā arī - apraksti par profesijām.
4. <https://www.izm.gov.lv/lv/izglitiba>: Izglītības un zinātnes ministrija. Vispārējā, profesionālā, un augstākā izglītība, iestādes.
5. <https://www.nva.gov.lv/lv/macibu-iespejas-attalinatas-izglitibas-platformas>: Valsts nodarbinātības aģentūra, darba iespējas, profesionālā apmācība.
6. www.lak.lv: Latvijas Amatsniecības kamera. Par amatu apguves iespējām (tostarp cilvēkiem ar nepabeigtu pamatizglītību un cilvēkiem ar garīgiem un fiziskiem veselības traucējumiem) pie amatu meistariem.
7. www.prakse.lv: Sadaļā Studijas alfabēta kārtībā nosauktas studiju programmas, augstskola, studiju veids, ilgums un iegūstamais grāds. Ir pieejams arī meklētājs pēc studiju virziena, izglītības iestādes un tās atrašanās vietas. Virtuālās prakses, kur lieliska iespēja izzināt profesionāļu darbu.
8. www.careercenteronline.org: Virtuālais karjeras centrs (e-konsultēšana, e-apmācība, resursi)
9. <https://profolio.lv/home>: Lekcijas un nodarbības profolio vidē.
10. <http://www.lkaaa.lv/node/40>: Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācija. Atrodamas noderīgas saites izglītībai un karjerai.

*Sagatavoja pedagogs karjeras konsultants
Rita Trukša*